

פקודת הנמלים [נוסח חדש], תשל"א-1971 •

פרק א': כללי

הגדרות

1. בפקודה זו –

"אמצעי הובלה" – כלי רכב, כלי שיט, כלי טיס או בעל חיים המשמשים להובלת טובין;
"בעל", לענין טובין – לרבות מחזיק, מייבא, מייצא, נשגר, סוכן, בעל זכות הנאה או שליטה או עשיה בטובין וכל המתחזה להיות בעל כאמור, ולמעט פקיד נמל או פקיד מכס הפועלים בתפקידם הרשמי;

"הממונה על הנמלים" – מי שהשר מינהו למלא תפקידי הממונה על הנמלים;

"כלי שיט" – אניה, סירה, ארבה או כלי שיט אחר מכל סוג שהוא;

"כלי שיט זר" – כלי שיט שאינו רשום במרשם הישראלי כמשמעותו בחוק הספנות (כלי שיט), תש"ך-1960;

"מנהל נמל" – מי שהשר מינהו, בהודעה ברשומות, להיות מנהל נמל;

"מסוך מעבר או שטח סיוור" – מקום בשטח נמל שהממונה על הנמלים הועיד אותו להחסנת טובין או להנחתם עד שיפדו או שיעשה בהם אחרת כדין, או מקום כאמור הנתון לשם כך לשליטתו;

"נמל" – אחד הנמלים המפורטים בתוספת או נמל שהוסף לתוספת לפי סעיף 2;

"פקיד מוסמך" – פקיד נמל הרשאי או החייב לדרוש עשיית הדבר הנדון או לעשותו בעצמו, לרבות מנהל הנמל;

"פקיד נמל" – מי שנתון למרותו של הממונה על הנמלים או של מי שהוסמך לפי סעיפים 4 או 5, ולמעט פועל;

"השר" – שר התחבורה.

2. השר רשאי בצו להכריז שמקום פלוני בישראל יהיה נמל לענין פקודה זו או כל חיקוק אחר ולקבוע את תחום הנמל, את המקומות בנמל שישמשו רציפים ומחסנים לטעינת טובין, פריקתם והחסנתם, ואת גבולותיהם ושטחיהם של הרציפים והמחסנים.

3. השליטה על כל הנמלים וניהולם יהיו בידי הממונה על הנמלים, בכפוף לכל צו והוראה של השר.

4. (א) הממונה על הנמלים רשאי, ככתב חתום בידו, לאצול לאחר, דרך כלל או לענין פלוני או לסוג ענינים פלוני, כל סמכות מסמכויותיו לפי פקודה זו או תקנות לפיה.

• נקבע בועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת ביום י"ט בתמוז תשל"א (12 ביולי 1971) לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תשי"ח-1948: הצעת הנוסח פורסמה בהג"ח 20, עמ' 455.

נוסח חדש זה בא במקום פקודת הנמלים: חוקי אי, כרך ב', פרק ק"ד, עמ' 1146; ע"ר 1937, תוס' 1 מ' 660, עמ' 1; מ' 671, עמ' 148; ע"ר 1939, תוס' 1 מ' 862, עמ' 5; ע"ר 1945, תוס' 1 מ' 1436, עמ' 116; ע"ר 1946, תוס' 1 מ' 1517, עמ' 174; מ' 1525, עמ' 191; ע"ר תש"ס, תוס' א' מ' 33, עמ' 50; ס"ח 66, תשי"א, עמ' 34; ס"ח 79, תשי"א, עמ' 226; ס"ח 130, תשי"ג, עמ' 130; ס"ח 315, תש"ד, עמ' 85; ס"ח 344, תשכ"א, עמ' 152; ס"ח 448, תשכ"ה, עמ' 92; ס"ח 480, תשכ"ו, עמ' 59; ע"ר 1939, תוס' 2, עמ' 814; ע"ר 1942, תוס' 2, עמ' 833; ק"ת תשי"ב, עמ' 1100; ק"ת תשכ"א, עמ' 434; ק"ת תשל"א, עמ' 911.

1 ס"ח 315, תש"ד, עמ' 70.

(ב) אצילה לפי סעיף זה –

(1) יכול שתינתן בתוקף למפרע;

(2) לא תמנע את הממונה על הנמלים מהשתמש בכל סמכות הנתונה לו לפי פקודה זו או תקנות לפיה.

הסמכה לשמש
בתפקיד של
מנהל נמל

5. (א) הממונה על הנמלים רשאי, בכתב חתום בידו, להורות דרך כלל או לענין פלוני או לסוג ענינים פלוני, שאדם הנקוב בכתב ישתמש בכל סמכות מהסמכויות הנתונות למנהל הנמל לפי פקודה זו או תקנות לפיה, או יבצע כל תפקיד המוטל לפי פקודה זו או תקנות לפיה על מנהל הנמל.

(ב) הסמכה לפי סעיף זה –

(1) יכול שתינתן בתוקף למפרע;

(2) לא תמנע את מנהל הנמל מהשתמש בכל סמכות הנתונה לו לפי פקודה זו או תקנות לפיה.

הסמכה לגביית
תשלומים

6. בכל כתב לפי סעיפים 4 או 5 המסמיך אדם לגבות תשלום שנקבע, רשאי הממונה על הנמלים, באישור השר, על אף האמור בפקודה זו או בכל חיקוק, להורות שהאדם הגובה את התשלומים מכוח ההסמכה יהיה רשאי ליטול אותם או מקצתם לעצמו, או שייעשה בהם או במקצתם בכל דרך אחרת שתפורש בכתב ההסמכה; אישור השר לפי סעיף זה יכול שיינתן בתוקף למפרע.

הצגת כתב הסמכה

7. מי שהוסמך לפי סעיפים 4 או 5 יציג דרך קבע העתק של כתב ההסמכה בצורה, במקום ובמצב שהורה עליהם מנהל הנמל.

שמירת סמכויות

8. שום דבר האמור בפקודה זו לא יפגע בכל סמכות הנתונה למנהל אגף המכס והבלו או לכל פקיד מכס אחר לפי פקודת המכס או לפי כל דין אחר.

פרק ב': שירותים טעוני רישוי

רישוי כלי שיט

9. לא ישתמש אדם בכלי שיט בתחום נמל ולא ישיט אותו ממנל אל נמל, או בים, באגם או בנהר שבפנים הארץ, להעברת אנשים או טובין אל כלי שיט או ממנו, בתמורה, או לכל שירות אחר, אלא אם יש על כלי השיט רישיון מאת מנהל נמל הרישום שלו.

תקנות לרישוי
כלי שיט

10. השר רשאי בתקנות –

(1) להסדיר, לאסור או להגביל מתן רישיון לפי סעיף 9, העברתו או חידושו,

ולקבוע תנאים שלפיהם יינתן, יועבר או יחודש;

(2) להורות שיצויין על כלי שיט רשוי לפי סעיף 9 מספר הנוסעים ומשקל הטובין שמותר להסיע בו וכמותם.

רישוי עובדים
בנמל

11. (א) סיראי, ארפאי, דייג, סוור, ספק אניות, נציג בית מלון ואנשים אחרים העוסקים במקצוע או בעבודה בתחום נמל, בין בים ובין ביבשה, חייבים להשיג רישיון מאת מנהל הנמל ולשלם בעדו את האגרה שנקבעה.

(ב) סוכן מכס הרשום לפי חוק סוכני המכס, תשכ"ה–1964², פטור מרשיון לפי פקודה זו.

(ג) מי שקיבל רישיון לפי פקודת הדיג, 1937³, פטור מאגרת רישיון לפי פקודה זו כדי לבקר בנמל לענינים הקשורים בדיג בלבד.

² ס"ח 440, תשכ"ה, עמ' 16. ³ ע"ר 1937, תוס' 1 מס' 667, עמ' 137.

12. (א) השר רשאי לקבוע תעריפי תשלומים בעד סירות או כל שירות אחר בכל נמל ומשנקבע תעריף כאמור לשירות, לא ייגבה בעדו כל תשלום זולת התשלום שנקבע.
- (ב) האחראי לכלי שיט המועסק בשירות שנקבע לו תעריף יחזיק אצלו בזמן ההעסקה העתק של התעריף ויצג אותו לפי הדרישה לפני כל אדם החייב לשלם בעד השירות או לפני פקיד הנמל, פקיד המכס או שוטר.
13. לא ישמש אדם נָתָב אלא אם קיבל רשיון לכך מהשר.

רישוי נתבים

פרק ג': מפירת טובין וטיפול בהם

14. לא יימסרו טובין ממשמורתו של הממונה על הנמלים אלא אם נעשו שתי אלה:
- (1) הוצגו הוראת מסירה, כטופס שאישר הממונה על הנמלים, ותעודת מפקדה של המכס;
- (2) שולמו כל אגרות הנמל וההיטלים האחרים שעליהם.
15. הממונה על הנמלים רשאי לראות כבעל הטובין או כשלוחו את האדם ששמו נקוב בהוראת המסירה, שהוציא קברניט של כלי שיט או שלוחו או כל מוביל אחר, והאומרת שהוא האדם אשר לו או לפקודתו יש למסור את הטובין שהובלו בכלי השיט או באמצעי ההובלה האחר.
16. רשאי הממונה על הנמלים לדרוש מבעל הטובין המתוארים בהוראת המסירה או משלוחו שיוכיחו, בתצהיר או בהצגת מסמכים, כי הבעלות על הטובין היא כפי שטוענים לה וכי תיאורם נכון, ורשאי הוא לסרב למסור את הטובין עד שיוכח הדבר כאמור.
17. בעל טובין רשאי למלא הוראות פקודה זו או תקנות לפיה על ידי שלוחו שהורשה כדין; שלוח כזה יהיה אדם העובד בשביל בעל הטובין בלבד או סוכן מכס הרשום לפי חוק סוכני המכס, תשכ"ה-1964.
18. פקיד נמל רשאי לדרוש משלוח להציג את כתב ההרשאה של השולח שבשמו הוא מתאמר לפעול, ואם לא הוצג כתב ההרשאה רשאי הוא שלא להכיר בשליחותו.
19. (א) מי שפועל כשלוחו של הבעל לענין מעניני פקודה זו או תקנות לפיה יראו אותו כבעל הטובין, ולפי זה יהיה אחראי אישית לתשלום כל אגרות נמל והיטלים אחרים שעל הטובין ויהיה חייב לעשות כל פעולה בנוגע לטובין שהבעל חייב לעשותה לפי פקודה זו או תקנות לפיה.
- (ב) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מאחריותו של השולח.
20. (א) מי שייפה כוחו של שלוח בנוגע לטובין בכל ענין מעניני פקודה זו או תקנות לפיה יהיה אחראי לכל פעולה והצהרה של שלוחו, ולפי זה אפשר יהיה לתבעו בשל עבירה שעבר השלוח בנוגע לאותם טובין כאילו הוא עצמו עבר את העבירה.
- (ב) שולח כאמור לא יידון למאסר אלא אם הסכים בפועל למעשה העבירה.
- (ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מאחריותו הפלילית של השלוח.

אחריות השולח

זובין שרשימום
לא הותר ולא
תבעו

21. (א) הגיעו טובין למשמורתו של הממונה על הנמלים ולא נתבעו תוך שלושה חודשים מהיום הקובע ולא הותרו רשימונותיהם לפי פקודת המכס⁴, רשאי הממונה על הנמלים למכרם.

(ב) "היום הקובע", בסעיף זה, כיבוא – היום שבו נגמרה בנמל היבוא פריקת המטען של כלי השיט שהביא את הטובין, וביצוא – היום שבו ניתנו הטובין למשמורתו של הממונה על הנמלים.

(ג) על אף האמור בסעיף זה רשאי הממונה על הנמלים למכור טובין פסידים בכל זמן שימצא מתאים.

זובין שרשימום
הותר ולא נתבעו

22. הגיעו טובין למשמורתו של הממונה על הנמלים, והותרו רשימונותיהם לפי פקודת המכס, ולא נתבעו ולא סולקו על ידי בעליהם תוך שכעה ימים מיום התרת הרשימונות, או תוך תקופה נוספת שהתיר הממונה על הנמלים, רשאי הממונה על הנמלים למכרם.

הוראות משלימות
למכירת טובין

23. מכירת טובין לפי סעיפים 21 ו-22 תיערך בדרך שנקבעה ובדמי המכר ייעשה כפי שנקבע.

שמירת טובין על
חשבון הבעל

24. הממונה על הנמלים רשאי, אם שוכנע שהדבר דרוש למניעת צפיפות יתירה בתנועה בנמל, לסלק מהנמל כל סחורה, חבילות, בעלי-חיים, מטען נוסעים או מטען אחר שהבעל לא הוציאם תוך זמן שקבע הממונה על הנמלים, ולהחזיקם על חשבון הבעל במקום שיראה מתאים לכך, ובלבד שניתנה הודעה מוקדמת לבעל להוציאם כאמור; אם הבעל או מענו לא היו ידועים לממונה על הנמלים, יפרסם את ההודעה בדרך הנראית לו.

עטור מאחריות

25. המדינה והממונה על הנמלים לא ישאו באחריות בשל כל הפסד או נזק לטובין שעה שהיו במשמורתו של הממונה על הנמלים אלא אם פקיד נמל או עובד של הממונה על הנמלים גרם להם במזיד.

פרק ד': סילוק כלי שיט טבועים ונטושים

הגדרה

26. "כלי שיט", בפרק זה – לרבות גופו, מטענו, ציודו, צידתו ונטלו של כלי השיט וכל דבר או אוסף דברים שהוא חלק מהם.

דרישה לסילוק
מבעל כלי שיט

27. (א) כל מקום בישראל שטבע בו כלי שיט או עלה על שרטון או ניטש, ולדעת הממונה על הנמלים הוא מכשול או סכנה לביוט, או מכשול לשימוש בנמל, או עלול להיות כך, רשאי הממונה על הנמלים לדרוש בכתב מבעל כלי השיט למשוך את כלי השיט, לסלקו או להשמידו, או להתחיל באחת הפעולות האלה, תוך הזמן ובדרך שנקבעו באותה דרישה, והבעל חייב לקיים את הדרישה על חשבונו.

(ב) לא היו בעל כלי השיט או מענו ידועים לממונה על הנמלים, יראו דרישה שפורסמה ברשומות, ללא ציון שם הבעל, כאילו נמסרה לו כדין.

(ג) כלי שיט שטבע או עלה על שרטון או ניטש כאמור בסעיף קטן (א) לפני י"ט באלול תש"י (1 בספטמבר 1950) ולא נמשה או סולק או הושמד על ידי בעלו – דינו כדין כלי שיט שבעלו לא קיים דרישה לפי סעיף זה.

(ד) נוסח הדרישה ואופן מסירתה יהיו כפי שנקבע בתקנות.

סילוק על ידי
הממונה

28. לא קיים בעל כלי השיט דרישה לפי סעיף 27, או ראה הממונה על הנמלים הכרח או תועלת למשוך, לסלק או להשמיד את כלי השיט, או להתחיל באחת הפעולות האלה, לפני

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

תום הזמן הנקוב בדרישה, רשאי הממונה על הנמלים לשים ידו על כלי השיט ולמחותו, לסלקו או להשמידו; ואולם אם בעל כלי השיט או מענו לא היו ידועים לו ופורסמה דרישה ברשומות כאמור בסעיף 27 (ב), לא יהיה הממונה על הנמלים רשאי לנהוג בכלי השיט כאמור לפני תום שני חדשים מיום פרסום הדרישה.

29. עד למשייתו, סילוקו או השמדתו של כלי השיט רשאי הממונה על הנמלים, על חשבון הבעל, להאיר את כלי השיט, לסמנו במצופים ולעשות כל פעולה דרושה כדי למנוע או לצמצם כל סכנה הכרוכה במציאות כלי השיט באותו מקום.

30. הפעיל הממונה על הנמלים את הסמכויות הנתונות לו בסעיפים 27 עד 29, כולן או מקצתן, זכאי הוא להיפרע מבעל כלי השיט את ההוצאות שנגרמו אגב הפעלת סמכויותיו או למכור את כלי השיט בדרך שתיראה לו; היו דמי המכר עודפים על ההוצאות, יחזיק בעודף כנאמן לטובת האדם הזכאי לו; היו ההוצאות עודפות על דמי המכר, זכאי הממונה על הנמלים להיפרע את ההפרש מבעל כלי השיט.

31. באחת הנסיבות האמורות בסעיף 28 רשאי הממונה על הנמלים למכור את כלי השיט כשהוא טבוע או תקוע בשרטון או כשהוא נטוש, בין תמורת משייתו או סילוקו על ידי הקונה ובין בכל תמורה או דרך אחרת; היו דמי המכר עודפים על ההוצאות, ינהגו בהם לפי סעיף 30.

32. ארבעה עשר יום לפחות לפני מועד המכירה של כלי שיט לפי סעיפים 30 או 31 יפרסם הממונה על הנמלים הודעה על כך בשני עתונים יומיים עבריים בישראל; אולם בכלי שיט שלפי ידיעת הממונה הוא רשום במדינת חוץ – תפורסם ההודעה בעתון יומי אחד שבאותה מדינה ובעתון יומי עברי אחד בישראל.

33. כדי להסיר ספק נאמר בזה שכלי שיט הנמכר לפי סעיפים 30 או 31 יעמוד לקנין הקונה כשהוא נקי מכל משכנתה, שעבוד ועיקול שהיו רוכצים עליו ערב המכירה; ולאחר שכל ההוצאות שהוציא הממונה על הנמלים, בשימוש בסמכויותיו לפי הסעיפים האמורים לגבי אותו כלי שיט, ינוכו מדמי המכר, יחולו המשכנתה, השעבוד או העיקול על עודף דמי המכר.

34. הוראות פרק זה באות להוסיף על ההוראות של פקודת סחורות נטרפות ודמי הצלה⁵, פקודת הגזיקין [נוסח חדש]⁶ וכל דין אחר בר־תוקף, ולא לגרוע מהן.

פרק ה': המשמעת בנמל

35. (א) השר רשאי להתקין תקנות הבאות למנוע מהניף או מהציג על כלי שיט דגל או סמל זולת דגלו הלאומי, דגל ישראל, דגלי איתות או דגל ימי רשמי או דיפלומטי, כל זמן שכלי השיט נמצא בנמל או במעגן ישראליים.

(ב) השר רשאי, אם ראה נסיבות מצדיקות זאת, לנקוט אמצעים הדרושים לדעתו כדי למנוע הנפה או הצגה כאמור בסעיף קטן (א) ולהחליט מתי ובאיזו מידה יש לנקוט; סמכות זו יכול שתופעל על ידי פקיד שמנה לכך השר, ובכפוף למינוי כאמור תופעל על ידי הממונה על המתון שבו נמצא הנמל או המעגן.

⁵ חוקי איי, כרך ג', פרק קנ"ה, עמ' 1544.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.